

A 11-a zi
mondială
a teatrului

**MAURICE
BÉJART**

Mesaj teatrelor lumii

Cuvîntul Teatru este pentru mine sinonim cu „Unire”.

S-a discutat mult despre această unire, despre această „comuniune” între actor și spectator, și, în cursul ultimelor decenii, una din problemele majore ale oamenilor de teatru a fost nevoia de a face să dispară această barieră, acest șanț, această rampă, reală sau imaginară, care desparte pe privitor de cel privit.

Care este actorul care n-a suferit măcar o dată de această discriminare ce izolează pe omul așezat în întuneric, cu hainele lui obișnuite, de el, travestit și inundat de lumină?

Cum să suprimi acest simțămînt, cum să găsești, cum să realizezi această unire? Soluția problemei trebuie, cred, căutată în altă parte.

Într-o zi de descurajare, cînd omenirea întreagă îmi părea îndepărtată și potrivnică, un prieten căruia îi făceam mărturisiri, îmi spuse: „Cum vrei să vă împăcați cu ceilalți, cînd nu puteți să vă împăcați cu voi înșivă?”

Cum va putea, oare, actorul să găsească această unire cu publicul, dacă nu va descoperi mai întîi unitatea diferitelor părți ale ființei sale. Fuziunea intimă a inimii și a corpului, a capului și a mușchilor, limbajul total în care mîna e semn,

bustul dansează, iar vorbirea rămîne doar una din componentele acestei orchestre complete care este ființa umană. Actor a cărui gîndire merge pînă în vîrfurile piciorului și al cărui suflu trece prin coloana vertebrală, ale cărui coarde vocale redevin harpă, la dispoziția corpului întreg care nu mai cunoaște sfîșierea.

La începutul secolului, Serge Diaghilev, al cărui centenar îl sărbătorim actualmente, a zdruncinat lumea teatrului, prezentînd lucrări care reuneau cei mai mari pictori, scriitori, coregrafi, compozitori, într-o operă comună; iar noi, după exemplul său, am căutat cu toții acest faimos „teatru total”, în care cîntecul prelungește dansul, sculptura rivalizează cu artele cinetice, iar întregul spectru al mijloacelor tehnice actuale se desfășoară într-un mare spectacol. Oare nu ne-am înșelat?

A reuni nu înseamnă neapărat a uni. Esența teatrului este actorul, deoarece totul poate fi suprimat: decor, costume, textul chiar, totul, în afară de el.

Să înceteze deci de a mai fi o mașină care vorbește, să-și aducă aminte că în satele noastre, pe vremuri, jocul unea cîntecul cu dansul, să fie sculptorul propriului său corp, pictorul emoțiilor sale, preotul jertfei sale, să uite „a face”, pentru „a fi”.

Cînd, ca un nou Zarathustra, va fi pe punctul de a zbura în văzduh dansînd, cu o simplitate totală, atunci se va confunda cu cel care îl privește, cu cel ale cărui aspirații și mișcări interioare le „interpretează”.

Această graniță care ne separă de public nu se va sfărîma atîta timp cît, în chiar sfera noastră, vor mai exista bariere și se va mai vorbi de diferite feluri de teatru, în timp ce, în mod evident, totul ne îndeamnă la unitate.

